СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 38. Джерзі Сити, Н. Дж., середа, 16-го лютого 1938. No. 38. Jersey City, N. J., Wednesday, February 16, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ДАЛЬША КРИТИКА РОЗБУДОВИ ФЛЬОТИ

ВАШИНҐТОН. — Критика розбудови фльоти не втихає. Конґресмен Гемилтон Фиш з Ню Йорку перед сенатським комітетом заграничних справ заявив, що плян Рузвелта розбудувати до величезних розмірів американську фльоту ставить Америку на шлях, який мусить довести до війни. Осягнувши цю величезну фльоту, президент захоче бути „поліцаєм миру" цілого світу, говорив Фиш. А в такій ролі він мусить попасти в конфлікт з якоюсь чужою потугою і в той спосіб втягне Америку у війну.

ПАНІ РУЗВЕЛТ ТАКОЖ ЗА ЗБРОЄННЯ.

ВАШИНҐТОН. — Пані Рузвелт, жінка президента, заявила, що в нинішніх часах Америка може забезпечити собі мир тільки своєю силою. Тому Америка не тільки що не може роззброюватись, але мусить узброюватись до зубів. Бо, на жаль, говорила пані Рузвелт, на світі ще далі рішальним чинником є фізична сила. Це вона має силу переконання і здобуває повагу.

ДОБИВАЮТЬСЯ КОНФЕРЕНЦІЇ РОЗЗБРОЄНЬ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Кінґ і конґресмен Мейверик внесли прохання до президента, щоб він таки пробував скликати світову конференцію роззброєнь. В проханні говориться, що зброєння є тяжким тягаром для всіх націй. Крім того вони цілком певно доведуть світ до війни, яка може нанести величезні жертви в людях і майна та в якій правдоподібно може пропасти наша цивілізація. Що воно так, знають це дуже добре навіть ті народи, що в заграничній політиці є аґресивні. Супроти цього вигляду на роззброєння, або значне обмеження зброєння таки може бути. Але за всякими відомостями, президент і цілий його кабінет є проти такої спроби скликати світову конференцію, бо не вірять у її успіх, а неуспіх відбивсяб зле на повазі Америки.

НАКЛИКУЄ ДУХОВНИКІВ ПОБОРЮВАТИ ПАЦИФІЗМ.

НЮ ЙОРК. — Адмірал Кларк перед зібранням військових духовників виголосив доклад, у якому дорікав священикам, що вони сліпо накликують націю до пацифізму й через те виставляють її на велику небезпеку. Він говорив, що деякі чужі держави витрачують великі суми на нездорову пацифістичну пропаґанду в Америці, щоб у той спосіб зробити Америку негрізною. Кларк накликав духовників, щоб вони поборювали цю пропаґанду й морально впливали в тому напрямку, щоб Америка узброїлася до тої міри, до якої загрожують їй збройні сили чужих потуг.

В СЕНАТІ ТАКОЖ ПЕРЕЙШОВ ФАРМЕРСЬКИЙ ЗАКОН.

ВАШИНҐТОН. — Фармерський закон, який перейшов кілька днів тому в палаті представників, тепер перейшов також у сенаті. Противники цього закону мали ще раз нагоду висказати свої критичні заввагі: що закон цей буде занадто контролювати хлеборобський стан; що з нього не буде користи фармерам, тільки морока; що він заохочуватиме фармерів до зменшування продукції, через що обнизиться загальний американський добробут. Та прихильники, яких була більшість, таки були тої думки, що цей закон принесе користь фармерам у першій мірі тим, що вдержуватиме на належнім рівні ціну на фармерські продукти. Закон перейшов 56 голосами проти 31. Тепер він потребує ще підпису президента, що є майже запевнене; бо цей закон фактично був переведений на рекомендацію уряду.

І ЛЯ ҐВАРДІЯ „ФАЙТУЄТЬСЯ" З СУДОМ.

НЮ ЙОРК.—Місцевий суд признав, що міський буджет, який уложив Ля Ґвардія для міста Ню Йорку, не є важний, тільки є важний той буджет, який уложила міська рада, а який Ля Ґвардія уневажнив, користаючи з нагоди, що в нім була друкарська помилка. Буджет Ля Ґвардії менший на близько один міліон долярів і Ля Ґвардія запевняє, що він ліпший від того, що його уложила міська рада, бо в ньому він пообтинав ріжним людям на міліон долярів платню.

НАПІМНЕННЯ ЛЯ ҐВАРДІЇ Й ІЗААКСОВІ.

ОЛБАНІ. — В стейтовій леґіслятурі в Олбані зростає настрій за те, щоби посадникові Ню Йорку, Ля Ґвардії, і предсідникові дільниці Мангетен, Ізааксові, дати напімнення за те, що Ізаакс узяв собі на свого заступника діяльного комуніста Ґерсона; і хоч багато організацій домагаються усунення Ґерсона то ні Ізаакс ні Ля Ґвардія не хочуть цього зробити. В резолюції, зготовленій деякими асемблименами, говориться, що комуністичні і всякі інші радикальні елементи тихцем всуваються на відповідальні становища і там ждуть на відповідний момент, щоб повалити нинішній суспільний устрій.

Помер о. Е. СИДОРЯК

У понеділок, 14-го лютого, помер у Бофало, Ню Йорк, довголітній член У. Н. Союзу, о. ЕВСТАХІЙ СИДОРЯК, парох української католицької церкви в тому місті, діяльний, щирий та жертволюбний український громадянин.

Родився він у селі Ваньовичі, повіт Самбір, Західня Україна, 23-го вересня 1882 року. При смерті мав 55 літ.

До У. Н. Союзу приступив у 1920-тім році. З огляду на те, що священичі обовязки кликали Його в ріжні громади, був членом ріжних відділів, як відділу 96 у Питсбурґу, відділу 102 в Клівленді, відділу 39 у Сиракюзі.

Хоч від довгих літ тяжко хорів, то й тоді живо займався народніми справами. Дописував нераз до „Свободи", а в Пропамятній Книзі У. Н. Союзу помістив дуже гарний і вичерпний огляд про громаду в Бофало. Оставив вдовою дружину і діти.

Похорон відбудеться в Бофало в четвер, 17-го лютого, в 9-тій годині рано.

Земля Йому пером!

ФАШИСТИ, ЧИ ЧЕКІСТИ?

Досі не вияснено, де дівся советський дипльоматичний представник у Букарешті, Федір Бутенко. Совети пишуть, що його вбили „фашисти". Знов інші твердять, що „зникнення" Бутенка могло бути цілком добре зааранжоване в Москві чекістами, а виконане советськими агентами в Румунії.

ХОЧЕ МИРУ.

Советська „Правда" в Москві виступає проти тих репортерів, що в „провокаційний" спосіб розписуються про нагромаджування советських військ на Далекому Сході. Бо ті вісті передають у світі в такий спосіб, неначеб Совети бажали собі війни, і то з Японією. А це неправда.

ПЕРЕСУНУЛАСЯ ГОРА.

Біля Бузан, як повідомляють з Букарешту, осунулася земля. Велике узгіря на поверхні кільканацятьох гектарів осунулося в долину на село Кольт. Маси землі пересунулися на кільометер і засипали 10 домів. Мешканці зміркували катастрофу заздалегідь і втекли. Земля засипала частинно русло ріки, яка виступила з берегів.

ЩЕ ОДНА ЖЕРТВА ВІЙНИ.

Черновецька преса повідомляє, що в місцевості Боян господар Юрій Бота знайшов на полі ґранату з часів великої війни. Коли хотів розібрати стрільно, спричинив експльозію, яка розірвала Боту на кусники.

ХОЧУТЬ ОБЛЕКШИТИ ЗМІНУ КОНСТИТУЦІЇ.

Сенатор Норіс хоче внести у конґресі законопроєкт, на основі якого можна булоб скорше змінити конституцію. Тепер потрібно три четвертини всіх стейтів, щоб таку зміну перевести, а Норіс хотів би, щоб дві третини цю справу рішали. Проти цього висказались багато конґресменів і сенаторів, кажучи, що коли треба внести поправку до конституції, то таку, яка всяку зміну утруднювалаб.

СТОЛІТНІЙ ДІД У СВІТОВІЙ ВІЙНІ.

В Ніші, в Юґославії, помер селянин Лабович, який мав 123 роки. Небіжчик брав участь у часі свого довгого життя в сімох великих війнах В 1914 р., не зважаючи на свій вік (він мав тоді 100 літ), зголосився він тоді до війська як доброволець, брав участь у багатьох боях і вийшов з них зовсім без шкоди.

БУЛОБ СУМНО!

Краківський „ІЩК" повідомляє: Шкільні власті видали на Лемківщині зарядження, щоб на шкільних будинках були написи по польськи та щоб вводити в 1-шій клясі польську мову з днем 1-го лютого, а не, як було досі, щойно від 2-гої кляси. Проти того українці вислали листи з підписами до президента, премієра, міністра освіти й куратора шкільної округи в Кракові. „Булоб сумно, — пише „ІКЦ" — якби власті взяли згадані петиції під увагу".

17 ЛЕЩЕТАРСЬКИХ ВИПАДКІВ У ЛЬВОВІ.

В трьох днях у Львові і на його периферіях трапилося рекордове число лещетарських випадків. У рятунковій стації зголосилися 17 лещетарів. Один лещетар вибив собі лещетами око, два зломили ноги, а пять зазнали внутрішньої кровотечі, вдарившись або падаючи на землю. Один лещетар зранив щоку й язик, а кілька поломили руки. В Сянках якась жінка полковника зломила підчас їзди лещетами обі ноги.

РОЗПРОДАВ МЯСО ЗО СКАЖЕНОЇ КОРОВИ.

В Ботошанах, у Басарабії, скажений пес покусав корову одного господаря. Хоча пристосували застрики проти скаженини, у корови появилися прояви тієї недуги. Щоб не мати втрати, господар продав корову різникові, а той її зарізав і мясо розпродав. Довідалась про це влада і спеціяльна комісія устійнила, що мясо тієї корови зїли 204 особи. Різника і господаря арештували. Всім, що їли мясо, дають застрики проти скаженини.

ТРАГЕДІЯ МАЛЯРЯ.

Відомий мадярський маляр Дезіре Сирґані застрілив з револьвера свою дружину, доньку і внучку, після чого скінчив самоґубством. Мав 54 роки. Причина вбивства і самоґубства була крайня нужда і невилікувальна недуґа дружини.

НЕДУЖИЙ НА ВЕСІЛЛІ.

На весіллі Марії Лорети Снайт з Теренсом Дилоном у Маямі Біч, у стейті Флорида, відбулося приняття на травнику перед домом Снайтів, щоб у ньому міг узяти участь брат молодої, Фред Е. Снайт, котрий через дитячий параліж має спаралізовані легені й через те все лежить у машині, котра робить йому штучне віддихання. На образку з лівої руки до правої: батько молодої, молода, недужий, молодий та дружка. Недужий лежить і дивиться на людей крізь уставлене над його головою дзеркало.

УКРАЇНСЬКА ШКОЛА В ПОЛЬЩІ В КРАЙНІЙ НЕБЕЗПЕЦІ

ЛЬВІВ. — Польська шкільна політика на українських землях під Польщею є під диктатом „Товариства Школи Людової". Це не нове, Але нове те, що тепер ця організація взялася явно й славно до повної ліквідації українського шкільництва в Польщі. Так пише „Діло" (ч. 22) у вступній статті.

Взиває до відмови леґалізації підписів.

Як відомо, Рідна Школа повела плебісцитову акцію, щоб законним способом довести до цього, щоби були привернені права українській мові по школах в українських селах. Та акція вимагає того, щоби підписи батьків під домаганнями були леґалізовані. Тепер Т. Ш. Л. оголосило в польській пресі поклик, яким взиває громадські уряди, нотарів, суддів і старостів, щоб не леґалізували тих підписів. І ці представники польської влади дійсно повинуються тому, що їм наказує Т. Ш. Л.

Поведе польську акцію.

Т. Ш. Л. заповіло, що тепер розпочинає при помочі польського громадянства свою плебісцитову акцію, щоб знести цілковито українську мову навчання у тих школах по українських селах, де вона ще існує, або де українці добилися своїх прав завдяки тій плебісцитовій акції, яку тепер повели.

ПОГРОМ „УКРАЇНФІЛЬМУ".

ЖЕНЕВА. — Офінор подає: Згідно з повідомленнями з Києва большевицька влада після розгрому українського уряду та Академії Наук взялася за дальше нищення української культури. Останніми часами увязнено цілу дирекцію „Украінфільму"; а саме Левит Нечоса, Загорського та інших визначних діячів кіна. Всіх їх обвинувачують у „бандитській діяльності" та „жовто-блакитному шовінізмі", які виявляються нібито в тім, що вони виставляли москалів у фільмі в смішному та огидному вигляді. Правдоподібно дійсною причиною увязнення є змагання змосковщити цей відділ українського мистецтва.

АНҐЛІЙСЬКА ПРЕСА ПРО УКРАЇНСЬКІ СПРАВИ.

ЛОНДОН. — Українське Бюро подає, що „Манчестер Гардієн" писав у січні двома наворотами обширно про українські справи в Польщі. Між іншим передав жадання українців, виявлені в резолюціях конґресу УНДО, де є домагання територіяльної автономії, окремого сойму й окремої української територіяльної армії в Польщі.

ШІКАГО ТА СТАНИСЛАВІВ.

ЛЬВІВ. — Під таким заголовком появився в „Ділі" (ч. 22) голос, підписаний „Священиком", у якім звертається увагу на промову шікаґовського кардинала Мунделяйна до робітництва, в якій кардинал говорив, що були часи, коли жадні наживи працедавці підлещували Церкві, називали її великою потугою на те, щоб надуживати її поваги проти робітництва. Та ті часи, казав кардинал, минулись безповоротно. „Наше місце в рядах бідних, в рядах робітника, це наші люди", говорив кардинал. І казав далі, що робітники „рахують на наш провід і підмогу".

Так є в Шікаґо, пише „Священик", а в Станиславові владика „забороняє підчиненим собі священикам проводити в установах, куди їх висуває довіря селянської ґреко-католицької пастви". Священик пише далі, що декрети, які заганяють священика до закристії, щоб там кадити і кропити, є старозавітні. Бо коли роля священика буде в сьогоднішних часах обмежена тільки до таких функцій, то, супроти наступу комунізму, згодом не буде людей по церквах. Тому треба так поступати, як дораджує кардинал Мунделяйн.

„РЯТУЄ" ДАЛІ СОЦІЯЛІЗМ.

МОСКВА. — Сталін оголосив відповідь на запит молодого комуніста про те, чи соціялізм уже переміг. Сталін відповів, що переміг тільки в Советах. А всюди довкруги є вороги соціялізму. Тому всі робітники світу повинні не допустити до нападу на Совети і їхнього розгрому. На випадок війни, пише Сталін, увесь пролетаріят повинен стати по стороні Советів, щоби боронити соціялізм.

ЧИ ПРОТИ ЯПОНІЇ?

СИНҐАПОР. — Три американські воєнні кораблі беруть участь у параді, що звязана з торжеством відкриття великої воєнної британійської пристані, яка стала тепер найбільшою в світі. Відкриття пристані є назагал річю звичайною, але в теперішній ситуації на Далекім Сході вважається це демонстраційним актом, виявленим супроти Японії. Це ніби погроза з боку Великої Британії, що тим заявляє, що вона готова боронити своїх інтересів силою.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Co., Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

В Канаді належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЯК І ЧИМ ПОМОГТИ

Це вже стало втертою фразою, що наближаються великі події, що Европа стоїть перед новою военною заверухою і перед новими переворотами та що весь світ готовиться до тих наближаючихся подій. І втертою фразою є те, що ми до тих подій цілком не підготовані, хоч саме ті події малиб нам дати нагоду до визволення.

Ось це останнє турбує кожного з нас найбільше. А коли мова про американських українців, то дехто береться розбирати ту справу ділово. Очевидно, що маємо тут на думці тільки таких, що беруться до цеї справи з щирого серця і правдивого переконання, що роблять добре, конечно потрібне й велике діло. Тут у першу чергу треба мати на увазі тих, що на випадок революційного зриву на українських землях рішені негайно вертатись до Рідного Краю і ставати там у бойові ряди. Це також ті, що намагаються переконати і тут роджену нашу молодь, щоб вона евентуально пішла з Америки допомагати визволенню України зо зброєю. Це й ті, що думають у таку рішальну хвилю прибути на українську землю з літаками і летунами. І такі, що хочуть збирати якісь „залізні фонди", щоби було чим помогти відроджуючійся українській державі в першім моменті матеріяльно. До таких можнаб зачислити ще тих, що хотілиб можливо підготовити в Америці ґрунт для якогось гетьмана в Україні, чи можливо вождя і т. п.

Усе те, коли приглядатись тільки до заяв, покликів, поривів, звучить гарно, якщо виходить з наскрізь ідейних мотивів. Та звучить воно зовсім інакше, коли ми уявимо собі, що ось завтра, за місяць чи рік, вибухає заверуха в Европі й ми, американські українці, маємо відразу братися практично до виконання того, про що мріяли, себто до висилки військових частин чи там добровільців, літаків, летунів, а навіть зібраних і зложених тут фондів. Думаємо, що хто тільки трошки застановиться над тою міжнародною метушнею, що повстане в Европі в хвилі военної заверухи, як і над тою ролею, що в ній відграватиме Америка, то зрозуміє, що всі наші гарні пляни можуть бути дуже легко зведені до цілковитої нулі, бо їх не буде можливо практично виконати. І з тим фактом треба числитись. А числячись, думати в першу чергу про те, що ми можемо й повинні тут зробити, а що може допомогти українській справі принаймні серед англо-саксонського світу, а зокрема того, що володіє англійською мовою. Маємо тут на увазі нашу політичну літературу, якої треба буде якнайбільше в тій хвилі, як вибухне в Европі конфлікт і як українська справа стане знову на міжнароднім полі актуальною. Ми видали тут давніше багато ріжних брошур, але це все вже перестаріле і є не до вжитку. Нам треба нових видавництв. Треба великої історії України. Треба видати нові матеріяли й інформації про Україну. Бо це теж зброя. І про неї треба тепер думати. І її кувати.

ЗАКАРПАТТЯ В АНҐЛІЙСЬКІЙ ПРЕСІ

В анґлійській пресі появляються від якогось часу більш або менш обективні статті про Закарпаття. До найновіших таких статтей належить і стаття, поміщена в січневому числі „Контемпорари Ревю" (Лондон), Стаття обіймає сім сторінок друку; як автор підписаний Ґергард Шахер.

Понижче подаемо без коментарів уривки та короткий зміст статті. Заголовок її: **„Закарпаття на дорозі до автономії"**.

„Закарпаття, починає автор, це територія, що обіймає 12,-600 квадратових кільометрів, трохи менше ніж десяту частину цілої Чехословаччини. Згідно з останнім переписом, Закарпаття начислює 727,000 населення і творить одну з найцікавіших проблем південно-східньої Европи. Закарпаття важне не тільки через своє стратеґічне положення; воно творить міст між далеко вище культурно поставленими провінціями Чехословаччини та її союзницею, Румунією, але також цікаве тим, що становить одинокий у тому роді стрічний пункт, де сходяться східня і західня культура. Цю територію віддано Чехословаччині на підставі рішення мирової конференції з виразним застереженням, що Чехословаччина має піднести культурний та економічний рівень населення і що має надати найширшу автономію, яку тільки можна допустити в межах чехословацької республіки, і тоді, коли населення буде до неї як слід підготоване. Чехословаччина мала до виповнення культурне завдання першої ваги, бо в той час, коли перебирала Закарпаття, то його положення було дійсно невідрадне".

Згадуючи причини, що спонукали населення Закарпаття голосувати за прилучення до Чехословаччини, пояснює автор також, хто це є русини. Годиться зазначити, що русини на Закарпатті почувають себе частиною української нації, тої, що у великій міліоновій масі розділена між Советами, Польщею та в меншій мірі між Румунією і Чехословаччиною".

Далі автор подає інформації, скільки вкладу зробила Чехословаччина на економічну розбудову Закарпаття. „Закарпаття ще не може покладатися на власні фінансові сили, але положення кращає з року на рік і можна припускати, що небавом дійде воно до намічені цілі".

Цікаве також інтервю автора з президентом Бенешем. „Загально беручи, сказав президент Бенеш, в нашій державі все останеться тільки дві великі меншини, себто німці й мадяри. Не бачу в тому ніякої цілі, щоб на Чехословаччину накладати ще один тягар: руську меншину. Вже хочби з цеї одної причини не повинен ніхто сумніватися, що Прага малаб якийсь намір здержувати Закарпаття в його розвитку до автономії".

В статті вичисляється здобутки, які осягнуло Закарпаття в останніх роках, і підсумовується, як далеко зреалізована вже автономія. Що Закарпаття економічно й культурно все ще остається позаду інших земель у межах Чехословаччини, це автор признає. „Треба признати заслуги, які Чехословаччина положила для Закарпаття, але рівночасно треба й зазначити, що цей край остається ще далеко позаду інших, західніх провінцій республіки, чи це в економічному, політичному чи культурному огляді".

Про ослаблення комуністичних впливів на Закарпатті пише автор таке: „Останніми роками слідно на Закарпатті зменшення комуністичних нахилів, хоч передше вони були досить сильні. До того причинилися в першій мірі масові розстріли українських націоналістів у Советах".

Стаття закінчується надією, що „правдоподібно вже за кілька літ зреалізується приречення, дане на мировій конференції, і Закарпаття, зростаючи ступнево в силу, дійде до повної автономії в межах републіки Масарика й Бенеша".

Обговорюючи статтю, поміщену в „Контемпорари Ревю", не можна поминути без згадки знамениту статтю про Закарпаття, ілюстровану прегарними фотоґрафічними знимками, яка появилася в січневому числі місячника „Атлянтіс" (Берлін-Ціріх) німецькою мовою. Заголоток її: „Стара Европа в Закарпатській Україні" (Ернст Барґель). Стаття заслугує на докладнішу увагу.

Менше вартісна стаття, хоч теж ілюстрована гарними знимками, появилася в тижневику „Лейді" (Лондон) під датою 14 жовтня 1937. Заголовок її: **„На Підкарпатській Русі"**; авторка Джон Ґріфін.

(УКБЮРО, Лондон).

„НАЙВИЩИЙ СОВЄТ"

Так називається оте нове державно тіло, яке створив Сталін, а яке малоб відповідати інституції парляментів, що їх уведено в культурних краях. Що це за новотвір, поправді ніхто не знає. Бо це витвір самоволі Сталіна, призначений тільки на те, щоб зійтися, коли це Сталінові захочеться, та оплесками й оваціями приняти до відома те, що подиктує Сталін. Очевидно, що советська преса намагається це все представляти інакше. Тому і це треба знати.

Ось „Ізвестія" виписують, що ціллю „Найвищого Совета" є оборона „національних інтересів". Цей часопис пише далі, що „Найвищий Совет" є „творчим колективом", у якім знайдуться накращі знавці. З того останнього виходилоб, що це має бути якась найвища рада фахівців, а не збір політиків, призначених до нарад над підставовими питаннями державної політики.

Отже бачимо з самої советської преси, котра лише відбиває наче в дзеркалі волю уряду, що навіть кермуючі советські круги не здають собі ще справи з того, чим має бути той „Найвищий Совет".

Одначе найправдоподібніше — це інституція, яка має за завдання викликувати в культурнім світі Европи й Америки враження, що советська Росія є краєм, що стоїть під демократичною управою, дарма, що з багатьох обставин і подій виходить, що цей край стоїть під крівавою диктатурою.

А втім Сталін може казати, що дав свому народові конституцію, демократію і свободу, але мусить його ще виховати, щоб знав, як з тих великих і цінних дібр користати.

Якщоб Сталін це говорив щиро, то не можнаб відмовити йому почасті слушности. Але він і досі виконував те діло виховання, одначе в спосіб такий крівавий і жорстокий, що трудно припустити, начеб терор міг бути школою демократії.

В усякому разі не може бути й бесіди про те, щоб в устрою советської влади могло щось змінитись. Бодай цей факт, що ҐПУ (давніше „Чека") називається тепер **Комісаріятом Внутрішніх Справ"**, у нічому не змінює поступовання тайної поліції, яка безупинно виловлює людей, підозрілих у якихсь злочинах, та видає їх на певну смерть. Одним словом: повстала ще одна нова інституція, призначена для пропаґанди. Одначе це не змінить у нічім поступовання Сталіна, ані системи його управління. Зрештою народ добре знає, **кого** то на приказ згори мусів вибирати до „Верховного Совета", і тому той „Совет" не має симпатії, ані доброго імени серед виборців.

Віденський часопис „Нає Фрає Прессе" помістив допис, що описує перше засідання цього „Найвищого (Верховного) Совета". Читаємо там таке:

„На місці давнього, двоголового царського орла поміщено тепер на замку Кремлю скляну червону звізду, яку освітлювано з середини електрикою. Дуже та звізда не ґодиться з цілим стилем Кремля, в котрім зрештою все осталось так, як було перед революцією.

„До Кремлю можна дістатися тільки одною брамою, і то пішки. Лише небагатьом особам дозволено переїжджати через браму самоходом: шефам дипльоматичних представників і найвищим советським достойникам. Для всіх інших є вузька фіртка, при котрій контролюють білети вступу і леґітимації входячих.

„Між брамою і замком стоять поліційні аґенти, котрі знову контролюють документи і пильнують, щоб ті, що ввійшли, не сходили з дороги.

„До самого замку можна ввійти крізь кілька дверей; у кожні двері впускають лиш одну катеґорію людей: урядників Найвищого Совета, дипльоматів, представників преси і послів. В самому парляменті стоять розставлені хмари поліційних аґентів.

„Саля засідань має звичайний вигляд парляменту. Чути ріжні голоси, які затихають на звук гострого дзвінка. На трибуні показується Сталін, якого повитали присутні оплесками і співом гимну. Ті привіти тревають 15—20 хвилин. Всі, головно жінки, стараються заманіфестувати свою вірність, стягнути на себе увагу екстазою. Коли оваційні хвилі притихають, якась посолка зривається зо свого місця, стає в переході, щоб її краще бачили з президіяльної трибуни, й одушевлено викрикує на адресу „вождя народу". І все далі й далі нові ентузіясти продовжують овації в безконечність.

„Камінний Ленін стоїть мовчки за президіяльним столом. Колиб воскрес, не знайшов би в тому зібранні ніякого зо своїх співробітників, приятелів і знайомих, з винятком старого Калініна й очевидно самого Сталіна.

„Коли Сталін у тій самій салі оголосив свою нову конституцію, багато людей вірили, що надійшла ера, коли не відновлення всіх громадянських свобід, то бодай лекшого режіму. Але від того часу перекотилась через СССР нова хвиля „чистки". Опісля почалося ступневе окалічування конституції. Що тижня новим розпорядком відкликувано якусь обіцянку, що в тій конституції була. Вкінці, коли прийшли вибори, не додержано обіцянки, що виборець матиме право вибрати одного зпоміж кількох кандидатів, представлених урядом. А все це було завершене промовою Сталіна, котрий попередив пересіяних і сконтрольованих послів, що можуть бути відкликані".

Кореспондент „Нає Фрає Прессе" думає, що „Найвищий Совет" матиме за ціль головно пропаґанду, і що не здобудеться на ніяку політичну ініціятиву.

СОВЄТОФІЛЬСЬКЕ ЗАМОТИЛИЧЕННЯ

У страха великі очі, а зо страху людина готова робити дурниці. Ось так можна схарактеризувати залицяння чехів до Советів.

Та теперішні „телячі восторги" большевиками більшої частини чеської суспільности викликують уже й між чехами сильні голоси протесту і критики.

І так, **„Моравско - Слезски Деннік"** виступає проти зростаючих комуністичних впливів в щоденнім житті Чехословаччини та обговорює гостину советського хору в Чехословаччині під назвою **„Співацько-балетний союз червоної армії Советів"**.

Цей хор — по своїх виступах у Франції — задумував уладити артистичне турне також у Данії, Швеції, Анґлії і Голяндії, та всюди дотичні уряди не згодилися на це, а то з тої причини, що програма того хору була чисто аґітаційна і пропаґандна на річ большевизму.

Одначе в Празі стрінув цей хор надзвичайно гаряче приняття. Як лише дотичний поїзд заїхав на празький двірець, стрінув його чеський хор „Типоґрафія" відспіваним по московськи „Інтернаціоналом", а хор чеських учительок відспівав чехословацький гимн.

Дириґент советського хору, професор московської консерваторії, Александров, подякував за таке гаряче приняття і підніс оклик на честь чехословацької републики. Перед двірцем ожидали советських співаків великі товпи публики, які підносили гучні оклики в честь гостей та грімко їх оплескували.

Підчас концерту виступав диригент проф. Александров у советськім військовім мундурі, а над естрадою висів великий червоний прапор з молотом та серпом посередині. Як доносить згаданий часопис, то і на концерті влаштовувала чеська публика великі советофільські овації. Це вже не подобалося навіть москвофільському орґанові посла Кльофача, „Ческому Слову", котре ті маніфестації прозиває **„здичілим ентузіязмом"**, що переходить уже в форму масової гістерії.

Як подають „Словенске (словацькі) Звесті", продукувався цей хор і перед військовим празьким ґарнізоном.

Советський хор уладив у Празі взагалі сім концертів для всіляких суспільних верств, а підчас останнього концерту влаштувала публика гарячу овацію в честь червоної армії та ґенерала Ворошилова.

Те переборщення в маніфестаціях пішло й справді так далеко, що навіть відомий зо свого советофільського настрою часопис „Ческе Слово" робить своїй суспільності закиди з тої причини, і каже, що це вже виглядало на комедіянтство та гістерію, зокрема у жінок і дівчат, що кидали квітки під ноги поодиноким членам того хору. Той часопис зазначує далі, що публика виказувала в тім випадку не так подив для співу хористів, як радше своє одушевлення для червоної армії, а це доказує брак довіря і віри у власну армію. Це обожання Советів і бачення в них одинокого союзника, що має обезпечити будучність чехословацької републики, вважає редакція „Ческого Слова" за прикрий обяв дефетизму і малої віри у власні сили і власну вартість.

На ті виводи відповідає часопис чеських аґраріїв, „Венков", що того роду „поклонение" перед Советами — є овочем дотеперішньої політики чеської соціяльної демократії і чеських народніх соціялістів, котрі разом з комуністами творять людовий фронт.

За звітом фашистівського часопису „Народні Права", набільше одушевлення викликали ті пісні советського хору, котрі висвавляли Сталіна і Ворошилова. Ліва чеська преса підкреслює з великим вдоволенням те гаряче прийняття советських гостей, котрих не лиш обкидувано цвітами, але і на вулицях на руках, ношено та цілованося з ними.

Зрештою й орґан учительської орґанізації, **„Часопіс Чехословенске обце учітельске"**, дуже тішиться з маніфестацій чеської суспільности на річ Сталіна і советської армії, а навіть досить „правий" орґан бувшого міністра Стржібрного, **„Пондельні Ліст"**, віднісся також дуже прихильно до гостини большевицького хору.

Большевицька армія далеко, Німеччина близенько, а в самій чехословацькій републиці живе більше як три і пів міліона німців. На щож те все здалося?

І. Н.

Гнат Кращанко.

В СТАРІМ ЗАМКУ

Історична повість.

(30)

Марко повів оком по козаках і вони зрозуміли його. Сидячи на конях, обступили візок, біля котрого ще стояв сотник з жінкою і донькою. Всі трое здивовані гляділи на Марка і на Кіндиса, не знаючи, що це значить. По хвилині вижидання тупіт уже став цілком голосний і ставав щораз голосніший. Козаки склали рушниці і кожний з них стояв готовий до стрілу.

З правої сторони показався табун коней, котрий гнав просто на козацький таборик. В противну сторону втікав Кіндис. Вимахував рукою, даючи якісь знаки, та не знати, кому: козакам, чи татарам, годі було доміркуватися. Нараз на кожнім коні показався їздець. Залунав бойовий татарський крик і в сторону таборику посипалися стріли. Не зробили шкоди, бо татари заскоро сипнули ними. Всеж таки деякі повбивалися в землю пару кроків перед ногами козаків.

Козаки з рушницями стояли спокійно, допускаючи напасників так близько до себе, щоби ні один стріл не змарнувався. З мушкетами в руках стояли також отець Жук, сотник і оба погоничі. Разом було шіснацять рушниць. Гримнули шіснацять рушниць і тринацять хижаків звалилися з коней. Деякі вбиті, деякі тяжко скалічені. Козаки повихапутали пістолі, щоби кулями привитати татар, як би ті підступили ще ближче.

Татари не сподівалися того, що товариство сотника буде таке велике і що козаки будуть приготовані на принятя таких гостей. Перша сальва стрівожила татар. Вони відступили та стали посуватися вправо і вліво, щоби наскочених обступити. Козаки мали за своїми плечима вузький яр з високими і стрімкими берегами. Марко дав приказ відступати взад, щоби до яру зайти, ще заки татари відріжують їх від нього. Сумнівався, чи ворог скоро дістався би на гору і чи відтам був би небезпечний для людей в ярі. Вхід до яру можна би боронити дуже малою силою. За той час, коли татари вступалися і виконували стій маневр, вистрілені рушниці наладовано наново. Товариство підійшло майже до виходу з яру. Сотникова і Марина відступали, заслонені візком. Знов роздався бойовий крик і знов на товариство посипалися стріли. Знов загриміла сальва мушкетів. Цим разом, хоч знов упало кілька татарів, сальва не здержала їх. Загрохотіли пістолі і коли ті, що висунулися на чоло, впали, решта татарів таки трохи відступила.

Товариство вже було в ярі, та ще не врятувалося. Покищо лиш оборона була лекша. Козаки розділилися на два ряди. Стоячи ряд за рядом, перший міг стріляти, другий наладовувати вистрілену зброю. З людей ще не впав ніхто, два були ранені. Марко мав дві стріли в шапці. Він рахував час, як довго будуть могти так удержатися. Відступати яром далі взад ледви чи врятувалоб їх, бо яр був дуже довгий. Пройшовши його, вийти з нього в поле було би їх згубою, бо татари обскочили би їх. Чкурнути боками в хащі не мож було, бо тут стіни яру були дуже стрімкі.

Марко здивувався, що вже добру хвилю татари не атакують. Причину зрозумів, коли отець Жук показав рукою в кущі на спохилості яру. Татари, побачитши, що атакуючи від фронту, забагато їх згине, загадали обступити замкнених в ярі і підійти до них під охороною дерев, що росли на спохилостях яру. Позіскакували з коней і пустилися в гущавину. Лише частина лишилася пильнувати, щоби обложені не вихопилися з яру і не втекли. Товариство побачило, як деякі, скриваючися поза деревами, спускалися до них вниз.

— Аж тепер ми пропали! — подумав Марко.

Котрий татарин вихилився зпоза дерева, падав від козацької кулі. З лівої сторони один впав від кулі Солоняка, другий від кулі Марка. Сотник, сидячи на візку, пострілив татарина, що спускався по правій стороні. Падучи, скотився по спохилості, полишаючи за собою кріваву стежку. Задержався аж коло ніг сотникової. На місце кожного вбитого або пострілeного татарина підкрадалися два інші. Оборона ставала щораз тяжчою. Якби не те, що Марко мав грубий шкіряний кафтан, то був би вже впав. Стріли або вбивалися у кафтан, не пробиваючи його, або й відпадали. Одного козака стріла поцілила в око і вбилася аж в мозок. Сарака на місці віддав Богу духа.

(Дальше буде).

З ДНЯ

ХОЧЕ СМІХУ.

Пише один читач: „Чому ви насупилися, споважніли й ніколи тепер не скажете якогось жарту, тільки все тягнете поважну нуту? Коли Ви далі писати будете тільки про поважні річи, то я перестану читати Вашу рубрику".

Заввага слушна. Справді треба час від часу писати щось таке, щоб розвеселити людей. Бож сміх, кажуть, потрібний до життя стільки само, що вода. Сміх відсвіжує душу, наповняє її новими радощами, новою силою. Скільки то трагедій булиб не відбулись на світі, якби виконавці їх могли в слушний час засміятись. Скільки то осіб, замість іти в сиру землю, жилиб нині і дякували би Провидінню, що в слушний час післало їм сміх, короткий, кілька-хвилевий сміх.

СМІХ НЕ ВІДБИРАЄ ЧЕСТИ.

Дехто думає, що радість, веселість, сміх відбирає людям гідність, повагу. Думаючи так, вони, головно перед підчиненими собі людьми, стараються стриматись від сміху. Нераз так і видно по їх обличчі, що хочуть вибухнути сміхом, але здержують себе з цілої сили, так, що від цього в чудернацький спосіб викривляється їм обличчя.

А чи це потрібне? Ні. Німецький фільософ Ніцше говорить: „Смійся, радій! Мудрість, що міститься в тобі, цього вимагає". Це значить, що мудрість, коли вона є, вимагає того, щоб чоловік сміявся. Сміх це конечність для душі чоловіка і тому є приказом мудрости. Іншими словами, той, хто пробує стримати в собі сміх, поступає немудро.

АЛЕ ТРЕБА ЗНАТИ МІРУ.

Отож треба сміятися, веселитися, радіти. Але притім усім треба знати міру. Бо є знов люди, що зачасто сміються; вони все сміються; навіть тоді, коли нема з чого. На таких людей наш нарід придумав приповідку: „раденький, бо дурненький".

Треба мати і цю приповідку на увазі і треба сміятись, але також з другого боку треба застановлятися поважно над важними питаннями і не робити собі з них жарту. Треба мати в одному і другому міру.

ВИБАЧТЕ, ЧИТАЧУ.

Та всетаки на адресу згаданого дописувача треба сказати: Вибачте. В рубриці „З дня" справді від довшого часу не було жарту. Поважні річи перебрали міру. Час би вже сказати якийсь жарт. Та ба, чомусь він ніяк не насувається на голову. Спитаєтесь, чому? А в першій мірі тому, що погана погода. Така проклята погода, що не можна видержати. Одного дня тепло, мов на весну, а вже другого дня злющий холодний вітер, за дві години знов тепло, потім дощ, потім мряка, потім кілька клаптів снігу, знов тепло, знов злющий вітер. А ми рождені в Україні, в нашім чудовім, українськім краю, в якому зима — зима, весна — весна, літо — літо, осінь — осінь.

ЧИ ПРИГАДУЄТЕ СОБІ?

Чи пригадуєте собі, ті, що вийшли з краю, скажім, нашу весну? Цю чудову українську весну? Наперед зникає ступнево, але певно сніг. Потім по полі розноситься такий милий, лагідний теплий весняний вітрець. Земля чимскорше висихає. З теплих країв прилітають бузьки. Десь на небі завішуються жайворонки і так співають, так співають!... В лісі кукає зозуля. Ви рахуєте її кукання і коли накукає вам пятьдесять разів, то ви вірите, що стільки літ проживете; а коли закукає тільки пару разів, то ви скажете, що це все забобон, неправда. Так гарно, так весело, так радісно! Чуєте в жилах, що якась нова сила приплила до вас. Ех, цеж весна! Дайте мені цю весну, цього настрою, то я вам стільки жартів наточу, що ви луснете зо сміху.

І ТАК ДАЛІ.

В ріднім краю ви знаєте, що по зимі приходить весна, по весні літо, а по літі осінь і знов зима. А тут ви хіба знаєте? На Різдво була злива, а на Великдень певно буде сніговиця і завірюха. А ми знаєм? Виберетесь рано до праці в легкім плащі, то вечором уже не можете до дому добігти, бо так холодно. Відчините вечором вікно, бо, мовляв, тепло надворі, то вам нічию морозний вітер такої студени нанесе, що простудите голову, дістанете гарячку, кольки, кашель... І пиши тут жарти, смійся...

А всетаки сміх потрібний; і того, хто може нас урядигоди розсмішити, ми повинні обсипувати золотом.

ГОЛОС ІЗДАЛЕКА

Дивні окультистичні явища.

Окультисти знають чимало таких випадків, що люди відчували годину смерти своїх знайомих чи рідних, хоч вони були віддалені іноді сотні миль, величезними просторами суходолів та океанів. Найцікавіше в таких явищах те, що їх переживають люди, які не мають у собі ніяких медіюмістичних здібностей і в інших, звичайних, умовинах зовсім неподатливі на ніякі окультистичні явища. Ніхто не вміє того дивного явища пояснити, що голос вмираючої людини, майже із засвітів приходить до живої людини.

В талмуді можна знайти місце, яке каже, що „голос вмираючого" може цілу землю довкола обійти. Вавилонці та єгиптяни також знали в давнину те дивне явище. Згодом римляни, потім германи призадумувались над тією дивною силою, що її іноді проявляє душа людини, що відходить із цього світу. У звязку з тими явищами повстала ціла література, одначе несамовита тайна такого дивного явища далі залишилася тайною.

Книжки падуть на землю.

Одну з таких дивних подій про „вістку смерти" оповів професор медицини паризького університету і фізіольоґ д-р Льонже. Той учений, визначний дослідник і раціоналіст, працював одного дня у своїй робітні. Раптом запримітив він, що до його кімнати війшов його приятель і найкращий співробітник. Дивний гість, якого постать виглядала зовсім без тіла, зявився немов світлина з фільмової камери. Він підійшов кілька кроків і поскидав деякі книжки з полички на землю, крикнувши притім з полекшею: „Тепер я вже не потребую!" Професор Льонже дивився перестрашений, як наукові книги летіли з лоскотом на землю. Це були підручники фізіольоґії, над якими приятель професора працював довгі роки. Заки професор успів спокійно призадуматися над таємничою зявою, вона щезла раптом без сліду. Небавом дістав він повідомлення про несподівану смерть свого приятеля, який зійшов із цього світу точно в тій самій годині і хвилині, в якій професор Льонже побачив зяву, що скидала непотрібні книжки.

Привид мертвої матері.

Подібне явище „голосу із засвітів" пережив німецький лікар д-р Бок. Одного дня сидів він у кабареті в товаристві свого брата та ще кількох осіб. Раптом почув він у тілі щось наче удар електричного струму і безпосередньо після того побачив привид матери, що лежала мертва в ліжку. Привид тревав ледви кілька секунд. Лікар перебив братові, який нічого не бачив і не прочував, і заявив, що він мусить виїхати найблизшим поїздом до рідного дому, де померла мати. Ціле товариство збентежилося, дехто побоювався, що лікар раптом збожеволів. За той час лікар побіг до свого мешкання, одягнув чорний одяг і ще тієї самої ночі виїхав поспішним поїздом до родинного міста. І справді привид у кабареті не був галюцинацією, бо брат, що залишився в кабареті, дістав рано телеграму з коротким повідомленням про смерть матери, яка підчас агонії закликала ще кілька разів улюбленого сина.

Вистріл.

Незвичайну дивну подію пережив один віденський купець. Він мав у Менчестері сестрінка, з яким доволі часто листувався. Одного ранку сидів купець у свому бюрі над фактурами і листами, коли раптом почув якийсь гук, немов від близького вистрілу. Купець устав негайно зпоза стола і виглянув до магазину, щоб побачити, що там трапилося. Одначе всі робітники працювали зовсім спокійно і коли він запитав, чи вони чули гук вистрілу, всі відповіли зчудовані, що ніякого лоскоту, ні гуку не чули. В тім самім менті почув купець, начеб то позаду нього залунав оклик сестрінка з Англії з проханням рятунку. Схвильований купець вернувся до свого бюрка і викликав одного з урядовців, щоб приніс йому склянку води. Відчув він, що саме в цій хвилині щось небезпечне й жахливе стрінуло його сестрінка.

Пополудні вислав збентежений купець телеграму до Менчестеру. Небавом прийшла відповідь, що сестрінок вийшов перед 24 годинами зо свого мешкання й досі не вернувся.

Вісім днів пізніше знайшли в ліску коло Менчестеру трупа застріленого. Виявилося, що тим застріленим був саме безталанний сестрінок віденського купця, якого злочинці заманили в пусту околицю, вбили і заграбили всі гроші, які він при собі мав.

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ

(За другу половину грудня і січень 1938).

ПРИХІД

З перенесення		$1,266.69
Прихід у другій половині грудня м. р. і в січні б. р.		4,177.45
Разом		$5,444.14

РОЗХІД

а) Висилка до краю:		
1) Інваліди	$2,000.00	
2) Визвольна боротьба	1,517.50	
3) Рідна Школа	700.00	
4) Політичні вязні	400.00	
5) На поправу могил	150.00	
6) Народній Дім у Рогатині	46.00	
7) „Просвіта"	85.00	
8) Дім Лесі Українки	65.00	
9) Школа ім. Грушевського в Коломиї	25.00	
10) Рідна Школа в Радехові	20.00	
11) Просвітні цілі Лемківщини	25.00	
12) Вдові по полк. Вітовським	25.00	
13) Матерям Біласа і Данилишина	20.00	
14) Українському генералові	20.00	
15) Письменникам	50.00	
16) О. Кобилянській	25.00	
17) На пропаґандні видавництва	110.00	
18) Сироти	20.00	$5,298.50
б) Почтова скринька		4.00
в) Кошти удержання канцелярії		25.00
ґ) Телеграма до французького міністра Дельбоса		19.50
ґ) Кошти грошевих посилок		28.85
д) Рахункова книга		2.91
е) За чекове конто в 1937 році		2.70
Разом		$5,381.46

ЗІСТАВЛЕННЯ

Прихід	$5,444.14
Розхід	5,381.46
Остається в касі з кінцем січня 1938	$ 62.68

Обєднання Укр. Організацій в Америці.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

БОСТОН, МАСС.

Коляда на Рідну Школу і бойовий фонд.

Радіємо, коли наша тут роджена молодь береться до праці поруч старших для добра України. Сумуємо, коли молодь не цікавиться громадськими справами, коли винародовлюється, дружиться з чужинцями і назавжди покидає свій нарід, який так щиро бажає бачити своїх дітей при собі, в рядах своїх рідних організацій.

На жаль, не всі родичі виховали своїх дітей на добрих українців. Та здається, що найгірше виховані ті, що нічим не цікавляться і ніде не належать. А таких дітей виховують ті, що, вирікшися рідної віри, пристали до червоного інтернаціоналу.

Приглядаючись до громадського життя, можна сказати, що церква всетаки є великим громадським чинником. Там, де є церква, там усетаки розвивається якось громадське життя, там і жертву зберуть на Рідну Школу, інвалідів, політичних вязнів, бойому акцію і т. п., а також творять ріжні організації, що ставлять собі за завдання відбудову української держави. А там, де нема церкви, де люди не цікавляться своєю прадідною вірою, там і громадське життя всихає.

Як у минулих літах, так і цього року наша молодь, що гуртується при місцевій укр. прав. церкві, не забула про Рідну Школу в старім краю і пішла з колядою на її ціль. Бо наша молодь, читаючи „Юкрейнієн Вікл", добре знає, що діється на українських землях та як там вороги переслідують наші інституції. За почином панни Анни Кучер дівчата створили комітет колядників, які ходили колядувати на Рідну Школу, а хлопці з ОДВУ колядували на бойовий фонд.

Ми, старші, були дуже задоволені з цього почину нашої молоді й бажали їй у серці успіху, знаючи, що в часі коляди можна стрінути не лиш добрих людей, але і лихих, бо нераз трапляються і такі, що не тільки не дадуть найменшої лепти, але ще наговорять цілу купу дурниць. Приємно нам було дивитися, що наша молодь, замість на свята забавлятися весело зо своїми рідними, вибралася з колядою, щоби придбати трохи грошей на гарну народню ціль. Дівчата заколядували того дня $63, які призначили на Рідну Школу, а хлопці заколядували $40, призначуючи їх на визвольну боротьбу. Про дівчат вже був допис у „Свободі" з 7 лютого ц. р.

З хлопців ходили колядувати: М. Попович, М. Мороз, П. Гриценко, П. Попович, Д. Кузь, Д. Бортник. Зложили по $1: М. Попович, Д. Бортник, П. Гриценко, Д. Кузь, П. Мороз, П. Боднар, Г. Зварич, О. Попович, Н. Давискиба, І. Чопик, І. Волощук, С. Чопик, А. Мороз, А. Івашко, О. Гримак, М. Майданий, А. Роговська, І. Зінько, В. Стрілецький, Г. Оверко, А. Сморш, А. Ганчарик, Ю. Сморш, О. Войтків, д-р Е. Самойленко, С. Кучер, І. Матейко, І. Шлиц, Н. Довганчук, о. Л. Кушвір, М. Музика; по 50 ц.: С. Бойко, Д. Пашак, О. Шафранська, С. Дейвид, С. Шафранська, А. Піняк, А. Білак, Т. Золочівська, М. Давискиба, А. Бербелицька, О. Купчик, М. Боднар, К. Переходюк, Г. Бойко, О. Панкевич, М. Вонс, і два безіменні. Разом $40, які вислано через Ц. У О ВУ з призначенням на визвольну боротьбу.

Н. Давискиба.

—o—

СПРІНГ ВЕЛІ, Н. Й.

Сповнення національного обовязку.

Посилаю чек на $10 і призначую на політичних вязнів $2, на українських інвалідів $2, на визвольну боротьбу $2, на Рідну Школу $2 і на Лічницю $2. Гроші висилаю через Обєднання.

Дмитро Ґросуляк.

ПОВІДОМЛЕННЯ. Отсим повідомляємо всіх членів бр. св. Володимира, від. 65 У. Н. Союзу, в Елизабет, Н. Дж., щоб обовязково прибули на похорон бл. п. Василя Левчика, довголітнього предсідника і секретаря нашого братства, в четвер, дня 17 лютого 1938 р., в годині 8-мій рано. Всі члени зберуться в шкільній салі при ук. кат. церкві св. Володимира в Елизабет, Н. Дж., а відтак вирушать походом до дому жалоби, 48 Washington Ave., Elizabeth, N. J.

Яків Красновський, предс.;
Григорій Налепа, касієр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Бр. св. Юрія відбудуться в суботу, 19 ц. м., точно в год. 8-мій ввечір. Біжучі справи буде полагоджувати секретар від год. 7 ввечір. Повідомляємо тут усіх членів, що на річних зборах повновно вибрано старий уряд на біжучий рік. На місячних зборах є багато важних справ до обговорення, тому приявність усіх членів обовязкова. — Уряд.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 97, відбудуться 20 лютого, в 2 год., в церковній галі, 47 Hope Ave. Кожний член має бути особисто на зборах і заплатити балеві тикети, а не розпродані зверенути назад, бо в противнім разі за не звернені буде мусів заплатити. Довгуючі члени мають вирівняти свої довги, бо інакше будуть суспендовані; щоб не гнівалися потім, що їх суспендовано. — Т. Скоробогатий, предс.; М. Табачук, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 83, відбудуться в неділю, 20 лютого, в годині 1-шій пополудні, в домі У. А. Громадян, 847 Норт Френклин ул. Просимо членів прибути на ці збори, бо є багато важних справ до полагодження. — С. Чорномаз, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Місячні збори Тов. Любов, від. 370, відбудуться в суботу, 19 лютого, в годині 7-мій вечором, в церковній гали, 127 Парк ул. Збори почнуться точно в означенім часі, тому просимо всіх членів прибути на означений час, бо є важні справи до полагодження, як також звіт зі зборів орґанізаційних і інші справи. Довгуючих напоминається прибути на збори і вирівняти свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — П. Воляник, предс.; І. Ліпцан, кас.; И. Децембер, секр.

Пан Баняченко після балю збудився коло полудня все ще пяний. Забирається до голення, та замість зеркальця приглядається у щітці від волосся і бурмотить здивований сам до себе:

— Алеж то мені борода через ніч виросла!

—o—

— Як панові подати яйце? — питається вейтер гостя.

— А чи від того залежить ціна?

— Ні, зовсім ні.

— То прошу мені подати на шинці...

— Козирський сказав мені нині, що складає своє серце у моїх ніг.

— Раджу тобі поводитися обережно з тим серсем. Ще вчора він говорив мені, що я зломила йому його серце!

—•—

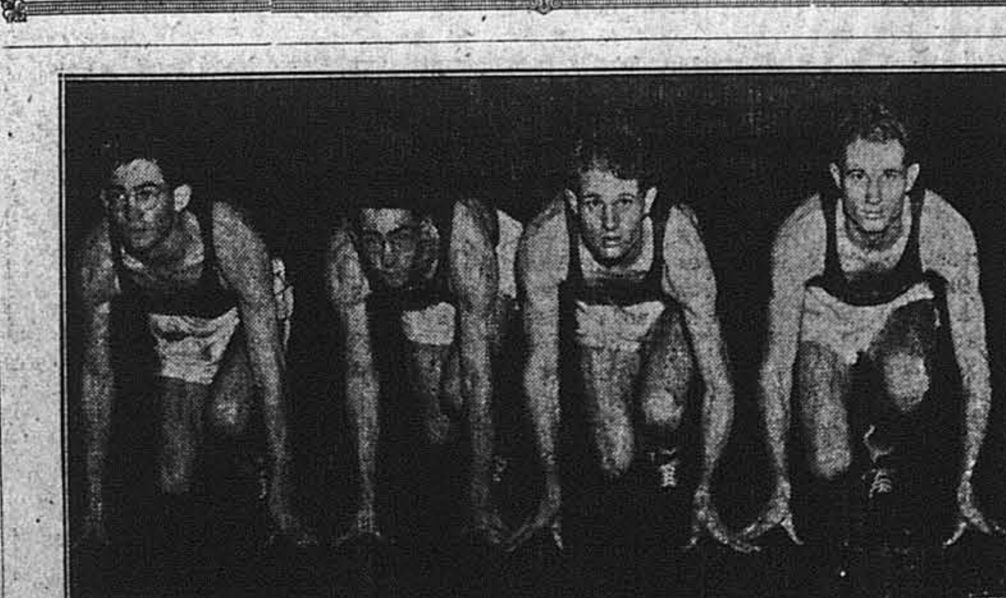
Зять: — Чи моя теща буде жити? Хай пан доктор скажуть мені щиру правду, я приготований на найгірше!

Лікар: — Коли так, то скажу вам правду: вона буде жити!

—•—

Між дипльоматами.

— Тяжкі часи настали для нас, мій любий. Всі дурниці, які ми перше робили, тепер роблять самі народи!

ЗО СПОРТУ.

Кажуть спортовці, що найзамітніша з усіх бігунських дружин це дружина стейтової вчительської колеґії Норт Тексас, бо між бігунами є дві пари близнюків. Від лівої руки до правої: Блейн і Вейн Райдавти та Елмер і Делмер Бравни. Ця дружина недавно побила всі інші дружини в перегонах у Ню Йорку.

КУПНО ФАРМ З ФЕДЕРАЛЬНОЮ ПОМІЧЧЮ

Федеральний уряд має в своїм розпорядженні $35,000,000, з яких може давати відповідним особам позички на набування фарм. Ті гроші повинні бути розпозичені до 30. червня 1939 року. Після того на урядовий рік, що пічнеться з днем 1. липня 1930, і на кожний дальший рік буде призначено по $50,000,000, щоб можна з них фінансувати такі позички.

Закон Банкгеда-Джонса, за яким дають федеральні позички на купівлю фарм, обовязує від липня 1939 року. Його головна ціль: усунути економічну непевність і хитання, що є наслідком деяких форм земельної аренди. Крім фондів на купівлю самої земельної власности він допускає теж позички на набуття худоби, коней, хліборобського знаряддя і запасів та всього іншого, чого треба для господарства на фармі. Від того закону починається також переведення федеральної програми щодо земель, які не надаються під управу. Секретареві хліборобства цей закон дає право викупляти такі невроржайні ґрунти та дозволяє йому поробити потрібні заходи, щоб їх власники могли поселитися на кращих землях.

Умови позичок.

За законом, одержувати такі позички можуть лише чиншівники, що господарюють на арендованих фармах; хліборобські робітники, так звані „шейркрапери", що працюють на чужій землі за частину жнива, та інші особи, які більшу частину свого доходу одержують з фармерства. Першенство мають люди жонаті та сімейні. Першенство мають також особи, які можуть на початок дещо заплатити, або мають свою худобу та знаряддя, щоб могли взятися до господарювання з добрим успіхом. Позички не може одержати ніхто, хто не є повноправний громадянин Злучених Держав.

Позички дають у такій сумі, якої треба для набуття фарми та на всякі потрібні поправки й уліпшення. Забезпечені позички першою гіпотекою („моргедж") на фармі. Про сплати можна умовитися так, щоб розложити їх на довгий час — тільки не на довше, як сорок літ. Від позички, чи ще несплаченої суми, треба платити три відсотки проценту. Фармер, який одержав позичку, мусить платити податки і забезпечити будинки від вогню.

Як дістати позичку.

Хто хоче одержати федеральну позичку на купівлю фарми, повинен наперед вибрати собі й оглянути ту фарму, яку хотів би купити. Після того нехай напише до: Farm Security Administration, 1025 Vermont Ave., Washington, по ближчі інформації і форми для аплікації. В листі нехай напише про свій досвід у фармуванні. Одержавши формуляр, треба його виповнити і внести аплікацію.

З Вашингтону відішлють аплікацію до комітету з трьох фармерів у тому повіті, де живе аплікант. Комітет її провірить, оцінить фарму та скаже свою думку про те, чи на ній може вижити працююча родина. Той сам комітет також посвідчити, чи в аплікантa є потрібний для фармування досвід і здатність працювати на землі.

Такі повітові комітети будуть також розглядати подання фармерів та чиншівників, які хочуть одержати позички на купівлю знаряддя і худоби. Від таких позичок теж приходиться платити процент у сумі не більший, як три відсотки, і треба їх сплатити впродовж пятьох років; одначе можна їх продовжити. Такі коротко термінові позички дають лиш тоді, коли фармер чи чиншівник не може дістати дешевого кредиту в інших федеральних установах, що дають фермерам позички.

ФЛІС.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАГО, ІЛЛ. Збори Сестр. Благовіщення, від. 125, відбудуться в неділю, 20-го лютого, в годині 12:30 сполудня, в гали при Оклей і Райс вул. — А. Куропась, предс.; Р. Попадюк, кас.; І. Подола, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Місячні збори Бр. св. Николая, від. 104, відбудуться в неділю, 20 лютого, в годині 3, в Народнім Домі. Проситься всіх членів прийти на збори, бо є важні спрови до полагодження. Проситься всіх довгуючих членів вирівняти свої довги. Коли член не явиться на зборах і не вирівнає свого довгу, буде суспендований. — М. Вітів, предс.; І. Ворона, кас.; Г. Мисак, секр. 331 Alpine Street.

СИМПСОН, ПА. Місячні збори Бр. св. Василія, від. 43, відбудуться в неділю, 20 лютого, в годині 3-тій пополудні, в домі п. Григорія Коваля, 62 Овіго вул. Просимо всіх членів прийти на ті збори й замовити Пропамятну Книгу. Цього місяця ще можете дістати по тій самій ціні, значить за одного доляра. Ця книга буде вам на зборах представлена і будете могли оглянути докладно. — Анна Городиська, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в суботу, 19 лютого, в год. 7:30 ввечір, в гали Укр. Дем. Клюбу, 24-11 Steinway St., Astoria. Проситься всіх членів і члениць явитися на цих зборах, бо є до рішення важні справи, які відносяться до кожного члена. Просимо родичів, котрих діти мають скінчених 16 літ життя, переписати їх до повнолітніх членів. Також проситься вписувати свої жінки і діти, як рівнож привести по одному новому членові. Просимо довгуючих членів вирівняти свої залеглости. Неприявний на зборах член чи урядник підлягає карі згідно зо статутом. — М. Галан, предс.; А. Климишин, кас.; П. Барнич, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 347, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. лютого, точно в годині 2-гій пополудні, в гали, де звичайно. Обовязком кожного члена бути на тих зборах, бо будемо читати статут. Довгуючих членів напоминається прийти й вирівняли свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. — М. Романюк, предс.; Т. Ковальський, кас.; Г. Тимчій, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, відбудуться в неділю, 20 лютого, в годині 2-гій пополудні, в льоколи У. Н. Дому, 237 Hope Ave. Проситься членів зійтись точно на означений час, бо є важні справи до полагодження. Члени, котрі ще не мають Пропамятної Книги У. Н. Союзу, нехай собі замовлять на цих зборах, бо місяць лютий це остання нагода набути цю цінну книгу за одного доляра. — Петро Головачук, фін. секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. На річних зборах Бр. св. Михаїла, від. 11, що відбулися 23 січня 1938, контрольна комісія здала фінансовий звіт і всі члени признали повне довіря та одноголосно зложили подяку всім урядникам за чесну і щиру працю для добра У. Н. С. і від. 11. Вибрано уряд на 1938 року такий: Михаїл Макар, предс.; Андрій Дида, кас.; о. Микола Волощук, фін. секр.; Теодор Волощук і Микола Борсук, контр. комісія. На річних зборах перейшла ухвала, що кожний член обовязково має платити свої вкладки кожного місяця. Члени, що довгують, мусять вирівняти свій довг цього місяця. Так само звертаємось до всіх українців у Джанставн і околиці, що ще неналежать до У. Н. Союзу, щоби невідкладали, але вступали до своєї української організації якнайскорше. Це є святим обовязком зглядом своєї родини і найбільшої родини в Америці У. Н. Союзу. Совий членів будеться приймати без вступного. По всі інформації проситься звертатись до о. Н. Волощука, 669 Grove Ave., Johnstown, Pa. Місячні збори від. 11 відбуваються в неділю по 15, в церковній галі під ч. 315 Chestnut St., Cambria City, Johnstown, Pa. — о. Н. Волощук, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. Місячні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, відбудуться в неділю, 20. лютого, точно в 2-гій год. пополудні, в парохіяльній гали, 802 Фронт ул. Просимо всіх членв прийти на означений час і вирівняти свої вкладки, бо сами знаєте, які ухвали були. Отже не будьте легковажні, але приходіть на збори і платіть свої вкладки точно що місяця, то тоді буде порядок. Просимо платити точно, бо 20-го збори а на 25-го треба заслати розмет. Отож просимо членів старайтесь всі як один найдалі до 24 заплатити свою вкладку; хто не заплатить, буде суспендований. Також само просимо родичів, щоб платили точно за свої діти кожного місяця, бо діточої каси нема, а секретар не може за нічиї діти засилати. Просимо родичів записуватися самі тай вписувати свої діти до У. Н. Союзу; діти це наша будучність, а Союз наша організація. Знаємо, що в своїй хаті своя правда. Хто хотів би записатися до У. Н. Союзу, просимо прийти на наші збори, на галю 803 Норд Фронт ул., на 20 лютого або і передтим до секретаря до дому. — Иосиф Матковський, предс., Іван Рудакевич, кас.; Іван Федорак, сек. (адреса: 189 Green St., Allentown, Pa.)

БЕТЛЕГЕМ, ПА. На річних зборах Бр. св. Димитрія, від. 288, 22 січня вибрано уряд на 1938 рік такий: Т. Данилюк, предс.; Т. Завацький, заст.; Ів. Малицький, фін. і рек. секр.; В. Могильський, заст.; М. Брус, кас.. Іл. Мадрига, заст.; О. Періг, Н. Пастернак і М. Паращак, контрольори; Т. Антонюк і В. Гонтарик, дозирателі хорих; М. Греґораш, дверник. Місячні збори будуть відбуватися в кожну третю неділю в місяці. Обовязком кожного члена є прийти і вирівняти свої вкладки з 1937 року, щоб секретар міг провадити діловодство без перетягання довгів з місяця на місяць. Позамісцеві члени мусять платит на час. Моней ордер виписувати на імя St. Dymitry Ass., а висилати на адресу: John Malitzki, 1504 E. 7th St., Bethlehem, Pa.

Потіха.

Мисливий вернувся з ловів без нічого:

— А всеж такий довгий прохід серед піль пожиточний для здоровля.

— о —

— Чому ви не помагали вашій теші, хоч бачили, що її бють?

— Я бачив, що той, що бив її, був досить сильний і не потребує зовсім помочи!

— о —

Фільософ Шопенгавер любив багато їсти. Коли він раз так заїдав у гостинниці, запримітив якийсь знайомий: „Пане, цією порцією, що ви їсьте, можна нагодувати десять осіб!"

— Знаєте, — відповів фільософ — я не лише їм за десятьох, а й думаю щонайменше за стількох осіб!

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ.

(84)

Хоч Джейн не роздобула дичиня, то тсетаки вона вернулася не з порожніми руками. Вона принесла з собою подостатком ріжних лісових овочів. Опісля вона приказала членам товариства будувати шаласи. Під її досвідними приказами скоро почали здійматись патики і прибирати форму несогіршого схоронища. Сама Джейн взялася до запалення вогню.

Вже було темно, коли вся робота була скінчена. Всі подорожні відчули, що вже час би відпочити. Джейн зарядила спочинок і всі розташувались недалеко вогню. Джейн принесла овочі й почала інших навчати, як ті овочі припікати на вогні, щоб вони були смачніші. Кожний брав овочі, затісував патика і так виставляв овоч під полумя вогню.

Приємний запах розійшовся довкруги вогнища і він піддержував серед них гарний настрій. На хвилю здавалося, що все гаразд. Та мабуть цей настрій був би миттю розвіявся мов дим, якби члени товариства знали, що за кожним їх рухом слідкує пара диких і бистрих очей. Члени гурта нераз споглядали на корч, у якім був захований дикун, та нічого не завважували.

Дивним збігом обставин Тарзан, який цілу голову мав заклопотану подорожжю Джейн, нагло собі подумав, що станеться з Джейн, колиб вона так осіла з літаком в околицях племен кавуру. Тарзан знав, що з нетрами і звірами Джейн є досить обзнайомлена. Але з тими потворами кавуру вона була цілком не обзнайомлена і тому могла легко впасти їх жертвою.